

tilegner seg tradisjonen på stadig nye måter. De er begge enige med Taylor om at det finnes gode grunner for å tilkjenne marginaliserte minoritetsgrupperinger særrettigheter. Slike rettigheter må likevel ikke motarbeide gruppemedlemmenes frihet til å velge selv hvordan de skal videreføre egen tradisjon. Hensynet til tradisjonsbevaring kan ikke trumfe hensynet til den enkeltes selvbestemmelse.

En annen type kritikk som har blitt rettet mot Taylor, er at hans forskjellspolitik etterlater for mange åpne spørsmål. Ifølge denne kritikken sier Taylor for lite om kriteriene vi skal bruke for å avgjøre når det er riktig å etterkomme krav begrunnet i kulturell identitet. Skillet mellom grunnleggende og mindre grunnleggende rettigheter gjør det mulig å støtte Quebecs språkpolitikk og samtidig kritisere fatwaen mot Rushdie. Men hva med andre tilfeller der kulturbevaring kommer i konflikt med likebehandling og individers selvbestemmelsesrett? Kan for eksempel hensynet til kulturell overlevelse trumfe hensynet til likestilling mellom kjønn?

Med henvisning til den kanadiske Indian Act fra 1876 har blant andre den tyrkisk-amerikanske filosofen Seyla Benhabib (1950–) pekt på hvordan kulturelt begrunnede grupperettigheter kan fungere kjønnsdiskriminerende. Indian Act er en lov som ga indianerstammer i Canada selvstyre over egne områder. Den ga samtidig menn og kvinner ulike rettigheter. Slik loven opprinnelig var utformet, beholdt menn som giftet seg med en ikke-indianer, fulle medlemsrettigheter, samtidig som ektefellen fikk de samme rettighetene. Det var annerledes for kvinner som giftet seg med ikke-indianere. Ved å inngå ekteskap utenfor stammen mistet både de og deres fremtidige barn en rekke privilegier og rettigheter knyttet til selvstyret, slik som retten

til å bo på stammens territorium, rett til politisk deltakelse og til gratis skolegang og helsetjenester (Benhabib, 2002, s. 53–54).

Slik diskriminering er klart i strid med likeverdighetspolitikk, som tilskriver kvinner og menn like rettigheter. Det er imidlertid uklart hva som følger av Taylors forskjellspolitikkk når valget står mellom likestilling og tradisjonelle kjønnsrollemønstre. Taylor sier lite om hva som skiller grunnleggende fra mindre grunnleggende rettigheter. Han sier også lite om hvilke kulturelle goder som kan trumfe selvbestemmelse og likebehandling, ut over at det må handle om goder som bare kan søkes i fellesskap. Dermed mangler vi tydelige kriterier for å vurdere hva som er, og hva som ikke er, tillatelige former for anerkjennelse og bevaring av kultur (Benhabib, 2002, s. 54–58).

Det samme problemet har også blitt påpekt med henvisning til den norske majoritetsbefolkningens kristne kulturarv (Fossland, 2007, s. 46–47). Burde vår kristne kulturbakgrunn ha noe å si for forholdet mellom kirke og stat eller for innholdet i grunnskolepensum? Ville det for eksempel være god forskjellspolitikkk å gjeninnføre statskirkeordningen som ble oppløst i 2017? En slik gjeninnføring ville utvilsomt være kontroversiell. Dessverre gir Taylor oss få holdepunkter for å vurdere hvorvidt forskjellspolitikkk åpner opp for særordninger der én bestemt religion har tettere administrative og økonomiske bånd til staten enn det andre religioner har.

21.4 Kapabilitetstilnærmingen: Hva er livskvalitet?